

sever, sever, sever
ama en çok metali sever

katla, kırıştır, büzüştür
tüm gerçekleri soruştur

evde bilim

Ne Kadar Hızlısınız?

D u y g u l a r ı m ı z ı G e l i ş t i r e l i m . . .

Duyu organlarımız uyarıcılara tepki verecek şekilde gelişmiştir. Özellikle aniden oluşan durumlarda, duyularımız önlem almak için harekete geçer. Başımıza doğru bir topun geldiğini farkettiğimizde, vücudumuz hızla savunma durumu alır. Kollarımızla başımızı korumaya çalışırız. Göz kapaklarımız gözlerimizi korumak için hızla kapanır. Basit bir alet yaparak bir uyarıcıya ne kadar sürede tepki verdiğinizi ölçebilirsiniz.

Gerekli Malzeme

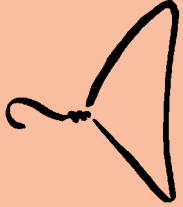
- 30 cm'lik cetvel
- Dosya kâğıdı
- Makas
- Renkli boya kalemleri
- Yapıştırıcı

Haydi Başlayalım

Dosya kâğıdının üzerine cetveli koyarak, kalıbını çıkaracak şekilde çevresini çiziniz. Böylece tam cetvelinizin boyunda bir şerit oluşacak. Bu şeridi kesip üzerine 5 cm'lik aralıklarla enine çizgiler çiziniz. Çizgilerin arasındaki bölümlerin her birini farklı renklere boyayınız. Bu renkli bölümler bir ölçü olacak. Boyama işleminden sonra şeridi cetvele yapıştırdınız mı, hızınızı ölçecek alet hazır demektir. Aleti nasıl kullanacaksınız? Bir arkadaşınız cetveli en üst kısmından tutacak. Siz de başparmağınız ve işaret parmağınız cetvelin en alt kısmının hizasında olacak şekilde hazır bekleyeceksiniz (ama cetveli tutmadan bekleyeceksiniz). Arkadaşınız size söylemeden aniden cetveli bırakacak ve siz de yakalamaya çalışacaksınız. Ne kadar kısa sürede tutarsanız, o kadar hızlısınız.

sarı, kırmızı, mavi, yeşil, mor
hepsi onun içinde,
bulmak zor!

Y harfi mi, makas mı? yoksa soru işareti mi?
amaç bunu bulmak mı?..

aç kapa
tuttur da tuttur
nesneleri buluştur...

uçak, kayık, şapka, ev
yarattığın her şey güzel olur!

yaylı kısıkaç
gözünü dört aç...

say tanecik say
dök tanecik dök...

önce, sonra, şimdi,
bitti...

az ekle, çok ekle,
kaniştir bekle...

Pavlov'un Köpekleri

Kimi uyarıcılara, doğuştan sahip olduğumuz ya da öğrendiğimiz şekilde tepki veririz. Örneğin, aç olduğumuzda bir yiyeceği görmek ağzımızın sulanmasına neden olur. Yapılan deneyler, sonradan öğrendiğimiz tepkilerimizin de olduğunu gösterir. Pavlov'un köpekleri adıyla bilinen deney bunu kanıtlar. Pavlov, aç köpeklerle yiyecek verirken bir lamba yakar ya da sesli olarak uyarır. Köpeklerin bu uyarıcılara alışmasını sağlar. Daha sonra yiyecek vermediği halde lambayı yaktığında ya da sesli olarak uyardığında köpeklerin ağızlarının sulandığını görür.

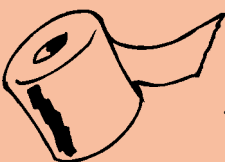
Tepki verme hızı, bir şeyi algılamakla harekete geçmek arasındaki süredir. Özellikle spor yapanlar için bu hız önemlidir. Oyun oynayarak, spor yaparak tepki verme

hızınızı geliştirebilirsiniz. İşte size güzel bir oyun: 5-6 arkadaş el ele tutuşup halka olun. Bir arkadaşınız da elinde sayısal bir saatle halkanın ortasında durup süreyi tutsun. Halkadaki bir kişi oyun kurucu olup "başla" diye bağırılsın. Aynı anda sağındaki ya da solundaki arkadaşının elini sıksın. Eli sıkılan kişi yanındaki elini sıksın ve böylece tüm halka tamamlansın. Tur tamamlanıp sıra oyun kurucuya geldiğinde o, "durun" desin ve başlangıçtan o ana dek ne kadar süre geçtiğini ölçün. Oyunu iki ya da üç kez yeniden oynayın, bakalım hızınız artacak mı?

Tuğba Can

Kaynaklar

Ardley, N. 101 Great Science Experiments, 1993
Parker, S. How the Body Works, 1994

...yumuşak mı, kuru mu? bu
kolay bir soru mu?..

yuvarla, döndür, sar, çevir,
sonunda değişir...

